

Z cizích revuí.

PEŠADISKO-ARTILERISKI GLASNIK 1934, svazek za leden—březen.

Plk. děl. Vučko M. Lepetić: Odborné zdokonalování důstojníků dělostřelectva v zimním výcvikovém období.

Předběžné vzdělání důstojníka z povolání, získané ve vojenské akademii, nestačí provždy, takže je třeba stálého dalšího prohlubování a zdokonalování vědomostí. Základy odborného vzdělání musí být rozmnožovány takřka den co den; tento svůj požadavek klade autor především u důstojníků dělostřelectva a odůvodňuje jej takto: „Jediný prostředek v boji, jímž disponuje tato zbraň, je její mohutná palba, která musí být rychlá a účinná, t. j. musí být provedena včas z postavení dobře zvoleného a na cíl v daném okamžiku nejdůležitější. To vše však vyžaduje mnoho znalostí a schopností.“ Všechny nelze získat naráz, nýbrž soustavnou prací po léta. Důstojník dělostřelectva má však i další úkoly; musí vycvičit své podřízené v stanoveném rozsahu výcvikové látky a vychovat je v zdatné borce, úkoly to velmi důležité, jejichž splnění závisí na jeho pedagogických a metodických schopnostech. Proto autor připojuje nástin teorie pedagogiky a metodiky se zvláštním zřetelem k výcviku příslušníků dělostřelectva.

Zimní výcvikové období je ovšem určeno především první části povinností důstojníkůvých, t. j. získávání a utvrzování odborných znalostí. (Pozn.: Zimní výcvikové období trvá v jugoslávské armádě od skončení závěrečných cvičení koncem října do nástupu nováčků 1. dubna.) Autor navrhuje, aby se tento opakovací a utvrzovací výcvik důstojníků dělostřelectva skládal z velitelských cvičení na plánu, na mapě a v terénu, z válečné hry, ze studia teorie střelby a její aplikace na konkrétních příkladech ve výcviku ve střelbě; na celé toto období vypracoval podrobný plán činnosti, která je předpisy uložena velitelům oddílů a vojskových těles.

Článek je jednou z prací početných cenou v soutěži, rozepsané v 3. čísle „PAG.“ 1933.

Kpt. pěch. II. tř. Jaroslav F. Žák: Jak se upravují polní střelnice?

Polní střelba je nájisto vyvrcholením střeleckého výcviku jednotlivce i jednotek. Je to jasně zřejmé z ustanovení předpisů, které stanoví jejich cíl i program; podle autora musí plán polní střelby být odpovědí na tyto otázky:

1. čemu chceme naučit vojíny, čemu velitele družstva a vojíny, čemu velitele čety, velitele družstev a vojíny, atd.;
2. jak hodláme vykonat tuto polní střelbu;
3. jakou nejlepší činnost a průběh očekáváme;
4. jak rozmístíme cíle, jak zabezpečíme prostor střelby, jak upravíme službu cílných a zajistíme spojení s nimi.

Autor se ovšem zabývá v tomto článku hlavně otázkou poslední, a to v omezeném rozsahu, neboť rozbírá jen otázku potřeby pracovní doby a sil potřebných k úpravě jednotlivých druhů polních střelnic a doplňuje ji četnými dobrými praktickými pokyny a ukázkami, jak zdokonalit terčový materiál.

Plk. děl. Milutin I. Stevanović: Úkoly velitele oddílu v boji.

Velmi obsáhrná studie, jež byla odměněna cenou v soutěži rozepsané „PAG.“ 3/33. V úvodu analyzuje autor stručně úkoly dělostřelectva v moderní válce a vyplývající z nich požadavky na důstojníky dělostřelectva, zvláště pak na velitele oddílů a baterií. Vlastní téma rozdělil na dvě části; v první se obírá otázkami vnitřní služby dělostřeleckého oddílu, v druhé části rozbírá použití a úkoly oddílu za různých údobí boje. Obě části práce jsou nanejvýš dlouhé; první část, ježto některé otázky náležející do stati druhé, byly zpracovány autorem již v první, je více nežli dvojnásobně dlouhá.

Autor v ní popisuje organizaci oddílů, a to nejen úkoly jednotlivých složek oddílů jako zvláště velitelských a pomocných orgánů, ale i sestavu oddílů za pohybu, způsoby a možnosti zajištění, přechod z pochodového proudu do hotovostního postavení a konečně další otázku, již věnuje autor stejně jako jihoslovanské předpisy velmi mnoho pozornosti, otázku průzkumu a zaujímání palebného postavení. Obsah rozboru je vyjádřen touto zásadou v závěru: „Dělostřelectvo uplatňuje účinnost své zbraně plně jen v palebném postavení; od okamžiku, kdy se žádá o jeho činnost, znamená každá minuta, jež je ztracena, nenahraditelnou škodu, kterou draze zaplatí pěchota. Proto je nutno průzkum a zaujetí palebného postavení vykonati co nejrychleji. Rychlost tohoto výkonu závisí na stupni výcviku oddílů a na zkušenostech, energii a na ostatních velitelských vlastnostech velitele oddílů, jenž jimi umožňuje hladkou práci velitelů baterií. Nelze říci, že oddíl je se svým úkolem, dovoli-li, aby pěchota na jeho palbu čekala třeba jen minutu déle, nežli je nezbytně třeba.“ V dalším odstavci, jež autor nazval „Úkoly velitele oddílů před zahájením palby a při palbě“, uvažuje o možnostech použití oddílů vzhledem k předpokládaným bojovým situacím a o činnosti velitelů, kterou mu ukládají. Jako hlavní zásady pro činnost velitelů uvádí mimo jiné: „... ekonomii sil, jež diktuje použití tolika baterií, kolika vyžaduje důležitost cílů, ekonomii palby, jež požaduje, aby se udržení úspěchu dosaženého palbou baterie dalo potřebným počtem děl, kdežto ostatní jsou stále k dispozici, a stálost úkolů, t. j. že nemají být bez skutečné potřeby často měněny.“

V druhé části studie si všímá autor spíše taktické stránky daných problémů, jež působí svým vlivem na dobu trvání, způsob volby a zaujímání postavení, na opatření, pomocí nichž musí být utajeno zaujímání palebného postavení, i na dobu a metodu přípravy palby, na řízení palby a na změnu palebného postavení. Nezapomíná ani na schémata rozkazů velitele dělostřeleckého oddílu pro jednotlivé případy, jako při použití dělostřelectva předvoje, zesílení dělostřelectvem hlavního voje, v útoku, za pronásledování, v obraně, za protiútok nebo v ústupovém boji. Autor ovšem v závěru sám připomíná, že tuto část byl nucen podstatně zkrátit pro stanovený rozsah soutěžní práce.

Plk. děl. Borivoje L. Marković: Manévr palbou za boje u Šabce 17. srpna 1914.

Manévru palbou, jež představuje v boji materiální uskutečňování myšlenky manévru, věnuje se, jak praví autor, v dnešní době zvýšená pozornost, již dobře přičítá správnějšímu hodnocení, důkladnějšímu využití a organizaci palby v moderním boji. Ovšem, jak sám uznává, pojem sám není nikterak nový. Na doklad tohoto svého tvrzení uvádí pak příklad z bojů u vesnice Varny nedaleko Šabce, kdy v průběhu boje jako velitel plukovního kulometného oddílu nařizoval postupnou změnu cílů a přenos palby na cíle nebezpečnější nebo výhodnější. Svými zákroky umožnil praporu vlastního pluku dosáhnout cíle útoku bez značných ztrát.

Por. děl. Branko K. Stipančić: Telemetrické oddělení (roj) a přenos střelby.

Podrobná studie o činnosti, úkolech a významu práce telemetrického roje, jež autor demonstruje na konkrétním případě, popisuje střídavě činnost roje a velitele baterie, který používá výsledků jeho činnosti od zjišťování souřadnic fiktivního bodu až po přenos střelby na skutečné (pozemní) cíle a po přípravu na noční střelbu.

Mjr. pěch. Milan I. Kereković: O poučných střelbách kulometných.

Význam a využití možnosti poučných střelb kulometných, tolik zdůrazňované v jihoslovanském předpise pro výcvik ve střelbě z těžkých kulometů (viz zvláště články 411—414), podle autorova názoru ještě stoupily zkrácením presenční služby, a tím i redukcí doby trvání jednotlivých údobí výcviku, při čemž nemůže být ani dostatečně podtržen vůdčí princip: „Praxi k pravému a úplnému poznání!“ Součin-

nost s ostatními složkami pěchoty i s ostatními zbraněmi v boji tyto možnosti ještě více vyžadují. Musíme mít ovšem stále na zřeteli, že jihoslovanský předpis o střelbě nařizuje vyvodit co nejvíce poučení z těchto střelb. Nejsou to jen ukázky druhů střelby, obrazce zásahů, ale i ukázky rozdílů účinků střelby čelní, šikmé a bočné, vlivu terénu na rozptyl atd. Autor v dalších řádcích věnuje značnou pozornost přípravě těchto střelb, neboť na její důkladnosti a na metodičnosti programu závisí zdar celého poučení; postupuje pak podle jednotlivých ustanovení citovaného předpisu, vykládá a doplňuje je praktickými pokyny, jsa k tomuto úkolu jako jeden z autorů tohoto předpisu právem povolaným interpretem.

Plk. zdrav. MUDr. Ljubinko L. Ivković: O střelbě na nízko letící letadla.

Preklad studie pplk. ital. arm. Umberta Garroniho, otištěné v „Rivista militare italiana“ (1933, únor—duben), k němuž redakce předeslala obsírný úvod, seznamující čtenáře jihoslovanské s italskými názory o nízkém létání, jímž se rozumějí lety ve výšce pod 50 m a což, jak poznamenává redakce „PAG.“, „značně pozměňuje mínění o tomto druhu náletů“. Dále upozorňuje, že v Itálii existuje i zvláštní „škola pro výcvik v nízkém létání“; doporučuje pak článek oprávněné pozornosti svých čtenářů, žádá je, dávajíc tak podnět k diskusi, aby podrobili, zvláště důstojníci pěchoty a letectva, vývody pplk. Garroniho kritickému rozboru v příspěvcích, jež redakce ráda uveřejní.

Por. pěch. Sekula J. Kiković: Elementy dráhy střely na šikmé rovině.

Výpočty dokazuje autor, jaký vliv má šikmá rovina protínající dráhu střely na dobu jejího letu, na dostřel, rychlost střely při nárazu a na úhel dopadu.

Brig. gen. Djordje S. Jorgović: Filtrování vody.

Srbské vojsko v bojích za osvobození a sjednocení své vlasti velmi mnoho trpělo nedostatkem pitné vody; statistika epidemií, způsobených zkaženou vodou, je úžasná. Proto autor popisuje některé způsoby a možnosti, jak získat pitnou vodu. Popsav postup při nich stanovil tyto zásady:

1. Vodu z hlubokých podzemních pramenů, zvláště z artézských studní, není nutno ve většině případů přefiltrovat. Povrchové vody, z nichž není sice třeba odstraňovat mechanické příměsky, jsou přes to podezřelé v bakteriologickém smyslu. Proto: a) vodu z hloubky větší nežli 20 m, byly-li ovšem předem vyčištěny studně i při stálém čerpání vody z nich, nemusíme filtrovati; b) při čerpání vody z pramenů v menší hloubce nežli 20 m, dokonce i při předchozím čištění studní i při stálém čerpání velkého množství vody z nich, je nutno vykonat bakteriologickou analýsu a filtraci vody.

2. Při používání vody z otevřených pramenů, jako z jezer, řek a p., musí být voda filtrována vždycky.

3. Pokud jde o odstraňování nepříjemného zápachu, lze tak učinit provětráváním, odstraňováním mechanických příměsí, pak překapováním anebo ustalováním.

Por. děl. Branko B. Obradović: O zhotovení plastického stolu z hlíny.

Podrobný přehled práce při zhotovování plastického stolu z hlíny a z písku, v němž autor udává množství i velikost potřebného materiálu.

Por. pěch. Dragomir J. Vučković: Použití masky vz. 27 v průpravném výcviku střeleckém.

Ježto si musí vojin od počátku výcviku ve střelbě z pušky zvykat práci v plynové masce a ježto při nasazené masce nelze použít kontrolního přístroje, ličí autor své zkušenosti, jak při průpravných cvičeních, na př. v zamíření a spouštění používal pravého zorníku nasazené masky ke kontrole vojína.

V rubrice „Posudky“ uveřejňuje B. J. P. kritiku „Intendantské služby“ od plk. gšt. Milutina P. Nikoliče (Beograd, 1933), D. B. recenzi práce o minometech za světové války z pera mjr. Spiesse (Mnichov, Lehmann 1933) a o základech střeleckého výcviku pěšího (Schiesselehre der Infanterie in Grundzügen“) od známého švýcarského odborníka a dlouholetého učitele ve wallenstadtské střelecké škole, mjr. dr. Dálnikra, B. J. P. kritiku rukověti brig. gen. Milana Radenkoviče „Vzory rozkazů“ (I. díl pro velitele pěších družstev a kulometného roje, II. díl pro velitele pěší a kulometné čety, Mostar 1933/34).

V rubrice „Novinky a poznámky“ přináší redakce podrobný popis německého lehkého kulometu L. M. W. 18, ráže 75 mm, a automatického děla ráže 37 mm syst. Vickers-Armstrongs, italských protiletadlových děl soust. Ansaldo ráže 75 mm a horské houfnice téhož systému a ráže, popis nového tanku, vyrobeného švédskou továrnou „Landskrona“, přehled doprovodných zbraní rumunské pěchoty, dále zprávu o periskopickém fotoaparátu, automaticky zhotovujícím panoramatické snímky, vyráběném firmou V. Kolář, Praha-Modřany, o reorganizaci anglického sboru útočné vozby, o proměnách v organizaci italské pěchoty, dále studii o účinku dělové palby proti kulometům, výtah z knihy kpt. brit. arm. Liddel Harta „O budoucnosti pěchoty“ a výňatky z cizích odborných revu.

Prvním číslem letošního roku počínaje zavádí redakce „PAG.“ dvě nové stálé rubriky. „Úlohy“ a „Otázky a odpovědi“. Účel první rubriky je jasný a není novinkou ve vojenském časopisectví. Je však určena pro velitele pěchoty a dělostřelectva všech stupňů. V tomto čísle jsou přiděleny úkoly velitelům pěších rot a čet, velitelům kulometných rot a dělových čet a velitelům baterií a čet, vesměs úkoly střelecko-technické. — Potřeba druhé rubriky „Otázky a odpovědi“ je i našemu čtenáři jasná, jakmile si uvědomí velmi časté diskuse v jihoslovanském odborném tisku o výklad různých ustanovení předpisů. Redakce „PAG.“, zdůrazňující svou iniciativu po této stránce, nabízí svým odběratelům, že jim poslouží oficiálním výkladem jak předpisových ustanovení, tak i eventuálních rozporů v názorech, nejasností a p. Tato iniciativa se pramení ovšem také z toho, že instruktorský sbor bývalé pěchotní střelecké školy a nyníjšího učiliště pro důstojníky hlavních zbraní je autorem většiny předpisů a pravidel, takže je k jejich interpretaci nejpovolanějším činitelem. Z této redakční zprávy se též dovídáme, že se zde pracuje o těchto nových předpisech: o návrhu Polního řádu, o předpise pro výcvik ve střelbě z pušky a z lehkého kulometu, z děla 37 mm, z těžkého kulometu, o předpise pro protiletadlovou střelbu, o nové nauce o střelbě a o velmi četných pravidlech o zbraních a materiálu. Právo na dotazy i na účast v řešení úkolů mají jen řádní předplatitelé „PAG.“.

škpt. J. M. S.

Literární přehled.

O výcviku a boji v horách. (Commandant breveté Bethouart „Le livre de l'Alpin“, Charles Lavauzelle, Paris 1933, stran 186.)

Nebývá tak častým zjevem, aby se důstojníci dvou různých, byť spojenec-kých armád sdružili k společné práci o určitém tématě. Takovouto dobrou výjimkou zpravidla je Bethouartova studie o výcviku horských jednotek, neboť je společným dílem tohoto autora a podplukovníka jihoslovanské armády Milana

A. Popoviče. Ke konci minulého roku vyšla též v jihoslovanském vydání v Zá-hřebě pod názvem „Šta treba da znam kao starešina u planini“ (nákladem vlastním, stran 176, cena 30 din.). Nejen společné prohlášení autorů na počátku jihoslovanského vydání a stejná organizace práce, ale i verbálně shodný text obou vydání a připojené přílohy i obrázky v textu svědčí o této řídké spolupráci a vzájemné shodě názorů, jež znamená velmi mnoho. Jediný rozdíl